

מסורת הש"ס

(א) [ע' קידושין עב, צ] ויש' א' לקמן כה. קידושין סח; ד' ז'ל ננות עשרת השבועות עשירי כוכבים כ"י רש"ל, (ה) והרש"ל מקיים גירסא זו, (ו) ז'ל לאחר, (ז) הוא ה' ז' לנ, (ח) נק' כ"י קרי. יעב"ז, פ"י עמוקה כשאל,

תורה אור השלם

1. ב"ר ג'דו כי בנים ור"ם לקדו עתה יאכלם חודש את חלקיהם; הושע ה' 2. מיד שאלו אפרים מנחת אגאלם אהי דברך מות אהי קשקב שאלו נחם יסתר מעיני; הושע יד יד

הגהות הב"ח

(א) גבי' א"ל נק' (כח) מן ישראלית) חל"מ וי"ב בתוספות מנחל דלא גרס ליה אלכ' כסוף פ' האומר מפורש דגרסי ליה הוסי' ע"ש דף ס"ח ע"ב; (ב) שם מה גברא ומה גובריה א"ל לזו: (א) רש"י ד"ה כי אמריה וכו' דרש יורא משמיה דרב אסי משכא לאחור שטירתו של רב אסי בא לפני שמואל וקאמר כי הדרי: (ה) ד"ה איצטרוי איצטרו. נבקש י"ב כמו גמ' דף למ"ד; (ו) ד"ה האשכחיה וכו' ה"ל אשת אחיו הראשון שפלה לפני: (ז) תוס' ד"ה ואין נק' וכו' דלי גמ' יולדת בן: (ח) בא"ד מלי קאמר ש"ה. י"ב לקמן דף כ"ג ע"א; (ט) בא"ד דדוקא בנק' כתיב כי יסיר את נק' למעוטי זרעו;

מוסף רש"י

בנך הבא מן הישראלית קרוי בנך. כתיב בנך לא תמן לבנו ובמו לא תתק לנך, וסמך ליה כי יסיר את נק', מדלא כתיב כי יסיר את נק' משמע דבן הוטל לעוד כוכבים בנתק קאמר שיוטרו העוד כוכבים מאחוריו, ושמעין דבן בנך אפילו מן העשר"ס קרוי בנך, ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך, מדלא כתיב נמי כי יסיר את נק', דנשמע מתי דקפיד נמי קרא בנמו לא תתק לנך משום כי תסיר את הבן הולד לה מנק', אלמא בן העובדת כוכבים אינו קרוי בנך אלא בנה (קדושין סח; ובע"ז לקמן כג' ודברים ז ד, הדרן עלך חמש עשרה נשים

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות יז.

עין משפט
גר מצוה

סה א מיי פ"ב מהל' אסורין ביאה הלכה ז':
א ב מיי פ"ו מהל' זיוס הלכה ז' סגנו עין ש' נב עושיע אה"ע סימן קעג סעיף יז:

תוספות ישינים

ואמר רבינא ש"מ בן בנך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך וכו' פירוש מדלא קאמר כי יסיר מכלל דבן בנך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך וכו' לא ר"ה הן ממש דברי שמואל ורבינא נמי מאי קאמר (ו) ש"מ מדר' יוחנן מה שייך לומר ש"מ דהן ממש דברי רבי יוחנן ואומר קרי' ר"ת דכי יסיר אצמו לא תתק לנך קרי' וכו' קאמר כי יסיר החותן את בנך מאחרי והיינו הסרה שאין הורע מתייחס אחר בנך אלא אחר העובדת כוכבים דאין קרוי בנך אלא בנה ושמואל ורבי יוחנן לא פירשו כלום בעובד כוכבים הבא על בת ישראל אלא רבינא מדקדק דבן בנך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך מדלא כתיב כי יסיר את בנך ש"מ דלית זה הסרה משום דמתייחס אחריה ואין נראה לר"י דכי יסיר משמע כמו הסרה מאת הקצ"ה כדמיתרגמי' ארי יטעי יתה ודרש' נמי מני יסיר לרבות כל המסירים ועוד פירש ר"ת בע"ה דשמואל ורבי יוחנן דייק מני יסיר את בנך דמשמע דוקא על הסרתו הקפיד הכתוב שלא יטעוהו ולא על הסרת בן בנו דכיון דבא מן העובדת כוכבים אין קרוי בנך אלא בנה מדלא כתיב כי יסיר או כי יסיר בנך וזרעו מאחרי ורבינא דייק ש"מ בן בנך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך דדוקא בנך (א) כי יסיר את בנך למעוטי זרעו אכל בנתק אפי' זרעו יש לחוש להסרה:

ביצד. ר' שמעון אומר מייסם לאחו שירלה וכולן לשנים. נראה דמייסם לאחו שירלה לא קאי אעשה זה מאמר דהא ר' שמעון סביר לקמן (ט:); מלך לנעתה מאמר לא נפטרם לרמה:

תוס' חר מקמאי

פרק ביצד. הא דתנן עשה בנך מאמר ומת חולצת ולא מתיבמת ד"ה א"ע"ג דלא עבר בה מאמר שניה מחלץ חלצה יבומי לא מבימה דקיל' כשמואל דאמר יש ויקח אפי' בתרי אחי וה"ל צרת (א) אחות אשה בויקה. והא דקתני עשה בה מאמר לאפוקי מב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור קמ"ל:

(א) ז"ל אמת אשתו של הוי בעולמו בויקה.

ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה. פירש בקונטרס דמלכת כי יסיר ולא כתיב כי יסיר משמע דלא קאי אצמו לא תתק לנך דלי (ו) יולדת בן לעובדת כוכבים לאו בנך מיקרי ולא קרינן ביה כי יסיר את בנך אלא אצמך לא תמן לבנו קאי וה"ק שמה תלד לו ויסירו האב מאחרי שאותו קרוי בנך וקשה לר"ת לפירושו דפ"י בנך (קרי' בנך היינו בנך הבא מן הישראלית שאצו עובד כוכבים דעליה קאי כי יסיר וא"כ אמאי מייטי ואמר רבינא בן בנך כו' הרי הן ממש דברי שמואל ורבינא נמי מאי קאמר (ו) ש"מ מדר' יוחנן מה שייך לומר ש"מ דהן ממש דברי רבי יוחנן ואומר קרי' ר"ת דכי יסיר אצמו לא תתק לנך קרי' וכו' קאמר כי יסיר החותן את בנך מאחרי והיינו הסרה שאין הורע מתייחס אחר בנך אלא אחר העובדת כוכבים דאין קרוי בנך אלא בנה ושמואל ורבי יוחנן לא פירשו כלום בעובד כוכבים הבא על בת ישראל אלא רבינא מדקדק דבן בנך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך מדלא כתיב כי יסיר את בנך ש"מ דלית זה הסרה משום דמתייחס אחריה ואין נראה לר"י דכי יסיר משמע כמו הסרה מאת הקצ"ה כדמיתרגמי' ארי יטעי יתה ודרש' נמי מני יסיר לרבות כל המסירים ועוד פירש ר"ת בע"ה דשמואל ורבי יוחנן דייק מני יסיר את בנך דמשמע דוקא על הסרתו הקפיד הכתוב שלא יטעוהו ולא על הסרת בן בנו דכיון דבא מן העובדת כוכבים אין קרוי בנך אלא בנה מדלא כתיב כי יסיר או כי יסיר בנך וזרעו מאחרי ורבינא דייק ש"מ בן בנך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך דדוקא בנך (א) כי יסיר את בנך למעוטי זרעו אכל בנתק אפי' זרעו יש לחוש להסרה:

ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה. פירש בקונטרס דמלכת כי יסיר ולא כתיב כי יסיר משמע דלא קאי אצמו לא תתק לנך דלי (ו) יולדת בן לעובדת כוכבים לאו בנך מיקרי ולא קרינן ביה כי יסיר את בנך אלא אצמך לא תמן לבנו קאי וה"ק שמה תלד לו ויסירו האב מאחרי שאותו קרוי בנך וקשה לר"ת לפירושו דפ"י בנך (קרי' בנך היינו בנך הבא מן הישראלית שאצו עובד כוכבים דעליה קאי כי יסיר וא"כ אמאי מייטי ואמר רבינא בן בנך כו' הרי הן ממש דברי שמואל ורבינא נמי מאי קאמר (ו) ש"מ מדר' יוחנן מה שייך לומר ש"מ דהן ממש דברי רבי יוחנן ואומר קרי' ר"ת דכי יסיר אצמו לא תתק לנך קרי' וכו' קאמר כי יסיר החותן את בנך מאחרי והיינו הסרה שאין הורע מתייחס אחר בנך אלא אחר העובדת כוכבים דאין קרוי בנך אלא בנה ושמואל ורבי יוחנן לא פירשו כלום בעובד כוכבים הבא על בת ישראל אלא רבינא מדקדק דבן בנך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך מדלא כתיב כי יסיר את בנך ש"מ דלית זה הסרה משום דמתייחס אחריה ואין נראה לר"י דכי יסיר משמע כמו הסרה מאת הקצ"ה כדמיתרגמי' ארי יטעי יתה ודרש' נמי מני יסיר לרבות כל המסירים ועוד פירש ר"ת בע"ה דשמואל ורבי יוחנן דייק מני יסיר את בנך דמשמע דוקא על הסרתו הקפיד הכתוב שלא יטעוהו ולא על הסרת בן בנו דכיון דבא מן העובדת כוכבים אין קרוי בנך אלא בנה מדלא כתיב כי יסיר או כי יסיר בנך וזרעו מאחרי ורבינא דייק ש"מ בן בנך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך דדוקא בנך (א) כי יסיר את בנך למעוטי זרעו אכל בנתק אפי' זרעו יש לחוש להסרה:

פסול' דמישן משום פסול' דתרמוד. והא דאמר בפרק שני דקדושין (דף מט:); עשרה קצין עוות ירדו לעולם תשעה נטלה מישן ואחת כל העולם פ"י לפי שהן ממזרים הלא דלא נקט תרמוד שפסולין יותר שמה אשתרובד למישן עד שגדלו יותר מתרמוד ושמה בתרמוד היו רוב עובדי כוכבים וצמישן רוב ישראל:

משאול' דתרמוד. שאול קורא (ט) צבל לפי שתחילה גלו כולם לצבל כשרים ופסולים ומצבל הלכו כל הפסולים לתרמוד כדאמר בעשרה יוחסין (קדושין סט:); דלא עלה עורא מצבל עד שעשאה כסולת נקיה ומונה כסדר שהלכו הפסולים מו' לזו כמו שהקד הולך ומתגלגל מכלן לכלן: הדרן עלך חמש עשרה נשים

ביצד. עשה בה מאמר. דסיפא (דף יט:); לא אצטריך דמרישא שמע' לה אלא אידי דמתי ליה ברישא תנא ליה נמי בסיפא: **מאן דתני ראשונה לא משתבש.** הכא לא בעי מאן דתני ראשונה אמאי לא תני שניה כדדייק בריש מס' ע"ז (דף ג. וס) מאן דתני אידיהן מ"ט לא תני עידיהן דהתם בעי משום דה"ל למיתמי לשון עדות כדכתיב יתנו עדיהן וידעו וזאת דמשי תדברא עדיף דהר פריך מאן דתני עידיהן מאי טעמא לא תני אידיהן: אשת

זו חדייב נהר גזון וכו' מושי חידקי ודומקאי: לפסול. רובן ממזרים שנטמעו (ז) עשרת השבועות בעובדות כוכבים וצניחן הרי הן בישראלים ונוהג בהן איסור ממזרות והן לא מהוה וגשלו זה אחרת או במו והרי הן ממזרים: כי אמריהם קמיה דשמואל עד השתא מילתיה דרב יהודה (י) (משמיה דרב אסי (א) קאמר (ז) ואחר פטירתו של רב אסי בנך לפני שמואל) וקאמר כי הדרי אמריהם להא דרב אסי קמיה דשמואל דחוששין לקדושין: **אמר בנך הבא מן הישראלית קרוי בנך ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה.** דנפקא לן מני יסיר את בנך מאחרי (דברים ו) ולא כתיב כי יסיר את בנך אלא לאו אצמו לא תתק לנך מהדר דא"כ היה לו לומר כי העובדת כוכבים יסיר ש"מ דלי נמי יולדת בן לעובדת כוכבים לא בנך מיקרי ולא קרינן ביה כי יסיר את בנך הילכך עובדי כוכבים גמורים הם: והאיכא ננות. שנסבו ונשארו עובדי כוכבים והולידו מהם: **ואמר רבינא.** לקמן פ"ב (דף כג.) בן בנך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך דכתיב בנך לא תמן לבנו כי יסיר את בנך מאחרי מדלא כתיב כי יסיר ש"מ דאצמך לא תמן לבנו קאי וה"ק שמה תלד לו בן ויסירו האב מאחרי וקא קרי ליה בנך וליחוש לקדושין: **דהוא דר'.** לעשרת השבועות: איצטרוי איצטרו. נבקש י"ב כמו גמ' דף למ"ד; (ו) נבקע רחמן מלקוט זרע ונעשו עקרות: איצטרו. לשון ציקוע כמו "טילא חריפי דמלרי וקי' (ע"ז ד' ג.) וכמו צירא דחייטי (פסחים דף מ:); **יומא טבא.** משום דממזרים הם ומטמעין בישראל ופסולים אותן: **היינו תרמוד היינו תמוד.** ודקאמר הא תרוב לא תריב כולה: דאיכפולו **איכפול.** כשחרבה מכאן נכפלה וניצנית מכאן: וקא הוי מקשה: **אמר.** עולא עליה דרב המנונא מה גברא ומה גברא כמה הוא גדול: אי לאו דהרפניא מאסיה. שאינם מיוחסים: **שהכל פונים שם.** כל פסולין שאין מולאין אשה פוין והולכין שם: והוא עמוקה. ורעה לדבר זה יותר מניהנס דאילו ליורדי גיהנם איכא תקנתא דכתיב מיד שאול אפדס ממות אגאלם ואילו פסול דידהו לית להו תקנתא פסולי דהרפניא משום פסולי דמישון ופסולי משום פסולי דתרמוד פסולי דתרמוד משום עבדי שלמה והיינו דאמרי אינשי קבא רבא וקבא זוטא מיגנדר ואזיל לשאול ומשאול לתרמוד ומתרמוד למישן וממישן להרפניא:

זו חדייב נהר גזון וכו' מושי חידקי ודומקאי: לפסול. רובן ממזרים שנטמעו (ז) עשרת השבועות בעובדות כוכבים וצניחן הרי הן בישראלים ונוהג בהן איסור ממזרות והן לא מהוה וגשלו זה אחרת או במו והרי הן ממזרים: כי אמריהם קמיה דשמואל עד השתא מילתיה דרב יהודה (י) (משמיה דרב אסי (א) קאמר (ז) ואחר פטירתו של רב אסי בנך לפני שמואל) וקאמר כי הדרי אמריהם להא דרב אסי קמיה דשמואל דחוששין לקדושין: **אמר בנך הבא מן הישראלית קרוי בנך ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה.** דנפקא לן מני יסיר את בנך מאחרי (דברים ו) ולא כתיב כי יסיר את בנך אלא לאו אצמו לא תתק לנך מהדר דא"כ היה לו לומר כי העובדת כוכבים יסיר ש"מ דלי נמי יולדת בן לעובדת כוכבים לא בנך מיקרי ולא קרינן ביה כי יסיר את בנך הילכך עובדי כוכבים גמורים הם: והאיכא ננות. שנסבו ונשארו עובדי כוכבים והולידו מהם: **ואמר רבינא.** לקמן פ"ב (דף כג.) בן בנך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך דכתיב בנך לא תמן לבנו כי יסיר את בנך מאחרי מדלא כתיב כי יסיר ש"מ דאצמך לא תמן לבנו קאי וה"ק שמה תלד לו בן ויסירו האב מאחרי וקא קרי ליה בנך וליחוש לקדושין: **דהוא דר'.** לעשרת השבועות: איצטרוי איצטרו. נבקש י"ב כמו גמ' דף למ"ד; (ו) נבקע רחמן מלקוט זרע ונעשו עקרות: איצטרו. לשון ציקוע כמו "טילא חריפי דמלרי וקי' (ע"ז ד' ג.) וכמו צירא דחייטי (פסחים דף מ:); **יומא טבא.** משום דממזרים הם ומטמעין בישראל ופסולים אותן: **היינו תרמוד היינו תמוד.** ודקאמר הא תרוב לא תריב כולה: דאיכפולו **איכפול.** כשחרבה מכאן נכפלה וניצנית מכאן: וקא הוי מקשה: **אמר.** עולא עליה דרב המנונא מה גברא ומה גברא כמה הוא גדול: אי לאו דהרפניא מאסיה. שאינם מיוחסים: **שהכל פונים שם.** כל פסולין שאין מולאין אשה פוין והולכין שם: והוא עמוקה. ורעה לדבר זה יותר מניהנס דאילו ליורדי גיהנם איכא תקנתא דכתיב מיד שאול אפדס ממות אגאלם ואילו פסול דידהו לית להו תקנתא פסולי דהרפניא משום פסולי דמישון ופסולי משום פסולי דתרמוד פסולי דתרמוד משום עבדי שלמה והיינו דאמרי אינשי קבא רבא וקבא זוטא מיגנדר ואזיל לשאול ומשאול לתרמוד ומתרמוד למישן וממישן להרפניא: **הדרן עלך חמש עשרה נשים**

תקנתא ולפסול דידהו אין טהרה: מגנדר. מתגלגל: **הדרן עלך חמש עשרה נשים**

ביצד אשת אחיו שלא היה בעולמו. פוטרת כרתה: ונולד להם אה. ומנאה זקוקה ליבם ועליו אסורה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו: **ואח"כ יבם השני את אשת אחיו.** ולו אשה אחרת ומת: **הראשונה.** זו היא אשת (א) ראובן שנפלה לפניו כבר פעם אחת: **ויולא.** ונפטרת מזה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו כו': **עשה בה.** זה שמת מאמר ולא הספיק לכונסה עד שמת: **שניה חולל.** ולא מיפטרת משום כרת ערוה ללאו כרתה ממש היא: **וגא' מאן דתני ראשונה.** מאן דקרי לה ראשונה לכה שנפלה לפני לוי שני פעמים לא משתבש ומאן דקרי לה שניה לא משתבש: ראשונה